

Bryssel den 13 november 2025
(OR. en)

15410/25
ADD 2

CULT 128	EMPL 514
AUDIO 111	GENDER 200
CULT HERIT 25	DIGIT 240
EDUC 445	TOUR 23
JEUN 236	MI 907
COMPET 1161	ENV 1222
SAN 743	PROCIV 148
DISINFO 100	RECH 501
RELEX 1475	NDICI 10
FREMP 333	FIN 1352
AG 181	

FÖLJENOT

---

från: Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av
Martine DEPREZ, direktör

inkom den: 13 november 2025

till: Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd

---

Komm. dok. nr: COM(2025) 786 final

Ärende: Utkast till gemensam förklaring
"Europa för kultur – kultur för Europa"

För delegationerna bifogas dokument – COM(2025) 786 final.

Bilaga: COM(2025) 786 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 12.11.2025
COM(2025) 786 final

Utkast till gemensam förklaring

"Europa för kultur – kultur för Europa"

Utkast till gemensam förklaring

”Europa för kultur – kultur för Europa”

Inledning

Av följande skäl:

A. Europa är en kontinent med oändligt mycket konst, kultur och kreativitet samt ett rikt kulturarv och en rik historia. Europas kulturella mångfald och livskraft, stärkta av framstående konstnärer och yrkesutövare, är grundläggande för EU:s värden och identitet. De främjar en europeisk känsla av tillhörighet och en gemensam europeisk identitet samt stärker demokratin.

B. De kulturella och kreativa sektorerna och branscherna är dynamiska ekonomiska sektorer. De utgör en strategisk resurs för Europas konkurrenskraft och sammanhållning och genererar ekonomisk tillväxt och positiva spridningseffekter mellan sektorer och territorier, skapar kvalificerade arbetstillfällen och främjar EU:s kreativa och innovativa fördel.

C. Kultur och kulturarv stöder de grundläggande värden som EU bygger på – respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna (artikel 2 i EU-fördraget) – och förkroppsligar mottot ”Förenade i mångfalden”. EU:s övergripande mål på kulturområdet är att respektera och främja rikedom hos dess kulturella och språkliga mångfald, sörja för att Europas kulturarv skyddas och utvecklas och främja samarbete mellan medlemsstaterna (artikel 3 i EU-fördraget och artikel 167 i EUF-fördraget).

D. Kultur och kulturarv skapar utrymme att fantisera om önskvärda framtider och är avgörande för den europeiska livsstilen. De utgör en plattform för offentlig dialog, förenar samhällen, berikar liv, skapar sammanhållning i våra samhällen och är en viktig vektor för EU:s yttre åtgärder. EU kan utnyttja sina kulturtillgångar för att bygga upp motståndskraft, främja fred och demokrati och inspirera till innovativa lösningar som bidrar till hållbar utveckling.

E. Kultur är en strategisk resurs för EU i att möta dagens akuta verklighet, såsom geopolitiska och geoekonomiska spänningar, global uppvärmning och miljöförstöring, sociala och ekonomiska ojämlikheter, snabba tekniska förändringar, demografiska förändringar och en psykisk hälsokris. Samtidigt står de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna inför sina egna utmaningar, vilket kräver riktat stöd och beslutsamma åtgärder.

F. I denna förklaring ges en långsiktig strategisk vision för att sätta kulturen i centrum för Europas identitet, betona kulturens betydelse för individer, samhällen och EU och stärka kulturella rättigheter och principer.

G. Denna förklaring erkänner EU:s stödjande roll på kulturområdet och bekräftar gemensamma politiska åtaganden och ansvarsområden för Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen – inom ramen för deras respektive befogenheter och i full överensstämmelse med EU-lagstiftningen – på grundval av de huvudinriktningar som anges i kommissionens kulturkompass för Europa 2025.

Gemensam förklaring om Europa för kultur – kultur för Europa

0. Vi strävar efter att främja och positionera kulturen både som en resurs för och som mottagare av europeisk enighet, demokrati, spetskompetens och konkurrenskraft. Vi åtar oss därför följande:

- Stärka Europeiska unionens roll som ett globalt kulturellt kraftverk och livskraftigt kreativitetsnav, där alla fritt kan skapa och engagera sig i kulturen. Denna roll upprätthåller kulturella rättigheter och ger medborgare och kreatörer inflytande.
- Säkerställa att kulturen förblir en drivkraft för Europas socioekonomiska och territoriella struktur genom att erkänna kulturens inneboende, samhälleliga, medborgerliga och ekonomiska värde och dess omvandlingspotential.
- Främja åtgärder för att stärka, blomstra, förnya och konkurrera globalt.
- Erkänna kulturens roll som en kollektiv nytting som bidrar till EU:s motståndskraft och hållbara tillväxt.

I linje med dessa åtaganden och de fyra huvudinriktningarna för kulturkompassen för Europa förklarar vi att vi antar följande principer för kulturpolitiken i Europa.

1. **Den konstnärliga yttrandefriheten** och friheten att skapa är grunden för kulturen och spelar en oundgänglig roll för att främja demokratiska samhällen och upprätthålla europeiska värden.

Vi gör följande åtaganden:

- Skydda den konstnärliga yttrandefriheten och respekten för EU:s värden som en hörnsten för demokratin och de grundläggande rättigheterna inom Europeiska unionen.
- Skydda konstnärer och kulturarbetare från censur, hot och otillbörlig inblandning.
- Skydda kulturinstitutionernas oberoende.

2. **Kulturell och språklig mångfald** är grundläggande värden som EU bygger på. Vi gör följande åtaganden:

- Stödja, fira och bevara Europeiska unionens rika kulturella och språkliga mångfald och dess kulturella suveränitet.
- Främja den fulla mångfalden av kulturellt innehåll som skapas i Europa, särskilt online, och utnyttja ny teknik för att säkerställa att detta innehåll synliggörs och kan upptäckas.

3. **Tillgång till kultur** är en grundläggande pelare för demokratiska och inkluderande samhällen. Vi gör följande åtaganden:

- Förbättra tillgång till, deltagande i, glädje av och fördel av kultur och kulturarv för alla, särskilt yngre generationer.
- Särskilt uppmärksamma de kulturella rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, marginaliserade och mindre gynnade grupper och personer som bor i landsbygdsområden, avlägsna områden eller eftersatta områden – inbegripet områden som riskerar att avfolkas eller står inför socioekonomiska utmaningar.
- Stärka och förbättra den kulturella infrastrukturen i hela Europa och uppmärksamma de socioekonomiska och territoriella skillnaderna.

4. Alla har rätt till **rättvisa, hälsosamma och säkra arbetsvillkor**, inbegripet konstnärer och kulturarbetare som står i centrum för våra kulturella och kreativa sektorer och branscher. Vi gör följande åtaganden:

- Arbeta för rättvis ersättning, lämpligt socialt skydd och tillgång till kompetensutveckling för alla konstnärer och kulturarbetare, samt stödja deras kollektiva förhandlingsrätt och främja deras hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, inbegripet deras psykiska hälsa.
- Främja jämställdhet inom kultur och kulturarv och skydda rättigheterna för konstnärer och kulturarbetare med funktionsnedsättning.

5. **Ungdomar** är avgörande för att forma Europas framtid och dess mångsidiga kulturlandskap. Vi gör följande åtaganden:

- Främja ungdomars representation och deltagande i kulturstyrningsstrukturer för att förstärka deras röster i beslutsprocesser som rör dem.
- Stödja unga och nya konstnärer och erkänna deras bidrag till Europas kultur och kulturarv.

6. Synergieffekterna mellan **kultur, humaniora och utbildning** är grundläggande för framtida samhällets utveckling och välbefinnande. Vi gör följande åtaganden:

- Främja utbildning inom humaniora för alla i formell, icke-formell och informell utbildning, inbegripet livslångt lärande.
- Stödja STEAM-strategin (naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, humaniora och matematik) och tvärvetenskapliga synergier mellan kultur, humaniora, naturvetenskap och teknik.

7. Kulturellt engagemang har visat sig ha positiva effekter på individers och samhällets **hälsa och välbefinnande**. Vi gör följande åtaganden:

- Genom vår politik främja de positiva effekterna av kultur och kulturellt deltagande på hälsa och välbefinnande.
- Utbyta bästa praxis och innovativa strategier mellan olika sektorer.

8. Användning, utveckling och styrning av system för **artificiell intelligens (AI)** bör främja mänsklig kreativitet genom en rättvis människocentrerad och rättighetsbaserad strategi. Det bör respektera kulturella rättigheter, tillgänglighet, inkludering och kulturell mångfald, utveckla och främja möjligheten att upptäcka europeiskt, nationellt och lokalt innehåll, främja konkurrenskraft, motverka digitala klyftor och främja digital inkludering. Vi gör följande åtaganden:

- Främja mänskligt skapande och europeisk kulturell och språklig digital suveränitet samt hantera etiska risker för fördomar och kulturell homogenisering.
- Skydda immateriella rättigheter genom att ta itu med AI:s effekter på upphovsmännens ersättning, samtidigt som innovation tas till vara.
- Övervaka och begränsa effekterna av AI på jobb samt stödja de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna i att anpassa sig till tekniska förändringar och förvärva digitala färdigheter.
- Främja användningen av AI som ett verktyg för att stödja yrkesverksamma inom de kulturella och kreativa sektorerna och göra det möjligt för de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna att utnyttja de möjligheter som denna teknik erbjuder.

9. **Kulturarvet** kopplar samman vårt förflutna med vår framtid. Det är en symbol för enighet i mångfalden och en hörnsten i vår identitet, demokrati och motståndskraft. Vi gör följande åtaganden:

- Skydda, säkerställa och främja Europas rika natur- och kulturarv – både materiellt och immateriellt – samtidigt som man utnyttjar digital teknik för att främja dess bevarande, tillgång och innovation.
- Förbättra medvetenhet, forskning och kapacitetsuppbyggnad samt användning av och interoperabilitet mellan databaser och digital teknik för att möta hotet från olaglig handel med kulturföremål och andra relaterade brott, samtidigt som man främjar internationellt samarbete mellan alla relevanta yrkesutövare, såsom yrkesverksamma inom kulturarv, brottsbekämpande myndigheter eller tullmyndigheter.
- Främja utbyte mellan generationerna för att säkerställa överföring av kulturarv och kunskap från äldre till yngre generationer.

10. Kultur och kulturarv främjar **regional och territoriell utveckling, motståndskraft, social sammanhållning och konvergens** mellan Europas regioner. De måste också skyddas i kristider, även mot risker såsom klimatförändringarnas effekter. Vi gör följande åtaganden:

- Tillvarata kulturens och kulturarvets potential, i samverkan med andra områden, för att öka attraktionskraften i alla territorier och ta itu med territoriella utmaningar, inbegripet att motverka den demografiska nedgången, särskilt i perifera regioner, landsbygdsområden, avlägsna områden och eftersatta områden, inbegripet EU:s yttersta randområden.
- Främja hållbar kulturturism, som respekterar kulturarvet, kulturlandskap och samhällspraxis samt bidra till regional och lokal utveckling.
- Förbättra samarbetet om krisberedskap och integrera kultur och kulturarv i planeringen av säkerhet och krisberedskap, krishantering och riskhantering, återuppbyggnad, återhämtning och fredsskapande processer efter krisen.

11. Kultur, inbegripet kulturarv, är avgörande i **övergången till miljömässig hållbarhet** eftersom den formar värden, beteenden och metoder som ligger till grund för miljömässigt ansvarsfull utveckling. Vi gör följande åtaganden:

- Betona kulturens betydelse för det politiska svaret på ekologiska utmaningar, genom att främja arkitektur, design, skydd av kulturarvet och landskapsförvaltning som eftersträvar kvalitet, innovation, inkludering och spetskompetens, samt genom att uppmuntra användning av praktiska miljöanpassningsverktyg och göra det möjligt för kultur- och kulturarvsaktörer att leda och förändra narrativ tillsammans med samhällen.

12. Att fullfölja ambitionerna i denna förklaring och fullt ut utnyttja kulturens övergripande effekter innebär att främja kulturen i EU:s inre och yttre politik, investera i de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna samt övervaka framstegen. Vi gör följande åtaganden:

- Stödja **kontinuerlig, särskild finansiering** till de kulturella och kreativa sektorerna och branscherna och främja innovativa och alternativa finansieringssätt på alla förvaltningsnivåer.
- **Införa kultur i relevanta strategier, relevant politik** och relevanta åtgärder samt motsvarande finansieringsverktyg.
- Upprätthålla en nära **dialog med berörda parter**.
- Främja denna förklaring i **EU:s förbindelser med internationella organisationer och partnerländer** – inom ramen för de undertecknande parternas respektive roller och befogenheter – och förankra våra partnerskap i värdena ömsesidighet och långsiktigt engagemang.
- Främja initiativ som syftar till att förbättra tillgången till sunda och jämförbara data om kultur för att stödja utvecklingen av evidensbaserad kulturpolitik.

- Se över framstegen på de områden som omfattas av denna förklaring.

***